

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS AUKŠČIAUSIAJAME TEISME ATLIKTO RIBOTOS APIMTIES FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. vasario 27 d. Nr. FA-P-34-8-15
Vilnius

Auditas atliktas, vykdamant
Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento
direktoriaus pavaduotojos Ritos Švedienės
2009-01-21 pavedimą Nr. P-34-8,
2009-02-17 pavedimą Nr. P-34-8-1

Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė
Birutė Borkauskienė,
vyresnioji valstybinė auditorė
Danutė Viskontienė

Auditas pradėtas   2009-01-21
Auditas baigtas   2009-02-27

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo	5
1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo	5
1.2. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo	8
1.3. Dėl papildomų mokamų kasmetinių atostogų suteikimo teisėjams	8
2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	8
2.1. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemokų	9
2.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo valstybės tarnautojams	9
3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	10
3.1. Dėl tarnybinių koeficientų nustatymo, priedų ir priemokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis	10
3.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis	10
4. Dėl darbo užmokesčio fondo panaudojimo	11
5. Rekomendacija	12

IŽANGA

Lietuvos Respublikos Seimas 2009 m. sausio 20 d. nutarimu Nr. XI-155 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“ pavadė Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų (darbo užmokesčio fondo) valstybinį auditą Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose.

Ribotos apimties valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą vadovaujantis valstybės kontrolieriaus įsakymu¹ patvirtinta 2009 metų valstybinio audito programa ir Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo pavedimu² atliko vyriausioji valstybinė auditorė Birutė Borkauskienė ir vyresnioji valstybinė auditorė Danutė Viskontienė.

Audito tikslas – įvertinti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo teisėtumą.

Audituotas subjektas – Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (toliau – Teismas), adresas: Gynėjų g. 6, 01109 Vilnius. Identifikavimo kodas – 188602032.

Audituojamu laikotarpiu teismui vadovavo pirmininkas Vytautas Greičius. Pagal 2007 m. gruodžio 27 d. teismo pirmininko įsakymu Nr.(1.4)-1T-41 pareigybės aprašyme priskirtas teismo kancleriui funkcijas teismo ūkinius ir finansinius klausimus sprendžia, prižiūri teismui skirtų lėšų panaudojimą ir finansines ataskaitas pasirašo teismo kancleris Romas Laurinavičius. Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriaus vedėja iki 2008 m. rugpjūčio 1 d. dirbo Henrika Ališauskienė, nuo 2008 m. rugpjūčio 1 d. – Sigita Naikelytė.

Šioje audito ataskaitoje pateikiame tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, kurie bus susisteminti ir rekomendacijos dėl jų (išskyrus dalykus, kurie taikomi tik šiam teismui) bus pateiktos valstybinio finansinio (teisėtumo) audito, atlikto Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose, rezultatų apibendrinimo ataskaitoje.

Šio ribotos apimties valstybinio finansinio (teisėtumo) audito metu apsiribojome 2008 metais Teismo teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui panaudotų valstybės biudžeto lėšų teisėtumo vertinimu. Nevertinome Teismo 2008 metų finansinėje atskaitomybėje ir kitose ataskaitose pateiktų duomenų, neatlikome audito procedūrų jų tikrumui ir teisingumui įvertinti, nes tai nėra šio audito tikslas, todėl nuomonės apie tai nepareiškiamo ir valstybinio audito išvados nepateikiame.

¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2009-01-21 įsakymas Nr. V-12 „Dėl valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. V-8 patvirtintos 2009 metų valstybinio audito programos papildymo“, 1 p.

² Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo 2009 m. sausio 21 d. pavedimas Nr. P-34-08, 2009 m. vasario 17 d. pavedimas Nr. P-34-8-1.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinamas Teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto lėšų naudojimo teisėtumas.

Teismui 2008 metams įstatymu³ buvo skirta 14 906,0 tūkst. Lt (iš jų – 10 420,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) valstybės biudžeto asignavimų programoms vykdyti, o Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁴ – 0,3 tūkst. Lt (iš jų – 0,3 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) minimaliajai mėnesinei algai padidinti.

Teismas 2008 metais vykdė dvi programas: „Teisingumo vykdymas“ (kodas 01.01) ir specialiąją paslaugų teikimo programą „Biuletenio leidyba“ (kodas 02.81).

Programoms vykdyti Teismas 2008 metais iš valstybės biudžeto gavo 14 591,5 tūkst. Lt asignavimų, panaudojo 14 163,1 tūkst. Lt ir 428,4 tūkst. Lt (iš jų – 338,0 tūkst. Lt darbo užmokesčio) asignavimų grąžino į valstybės biudžetą. Teismas 01.01 programai panaudojo 14 116,0 tūkst. Lt, o 02.81 programai – 47,1 tūkst. Lt asignavimų.

Teismas iš programai „Teisingumo vykdymas“ skirtų asignavimų 2008 metais darbo užmokesčiui panaudojo 10 082,3 tūkst. Lt ir socialinio draudimo įmokoms - 3 106,5 tūkst. Lt.

Teismo kreditinis įsiskolinimas už prekes ir paslaugas 2008 m. gruodžio 31 d. buvo 41,8 tūkst. Lt, debetinis įsiskolinimas – 9,1 tūkst. Lt.

Valstybinis auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais⁵.

Atlikę Teismui skirtų valstybės biudžeto asignavimų darbo užmokesčiui vidaus kontrolės aplinkos tyrimą, audito įrodymus darbo užmokesčio panaudojimo teisėtumo vertinimui surinkome atlikę tik savarankiškas audito procedūras teisėjų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčio srityse.

³ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2007-12-06 Nr. X-1353, 3 priedėlis.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-02-06 nutarimas Nr. 90.

⁵ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo neužimta viena teisėjo pareigybė.

Teismas 2008 metais panaudojo 4 538,3 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų teisėjų darbo užmokesčiui ir 1 406,0 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms, iš jų:

– 3 932,9 tūkst. Lt nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 1 218,4 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms (iki Teisėjų atlyginimų įstatymo įsigaliojimo⁶);

– 605,4 tūkst. Lt nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 187,6 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms.

1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Vertindami teisėjų darbo užmokesčiui skirtų asignavimų panaudojimą nustatėme, kad Teismas *nuo 2008 m. lapkričio 15 d.* teisėjų darbo užmokestį apskaičiavo pagal Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymą, o *iki 2008 m. lapkričio 14 d.* darbo užmokestį apskaičiavo atsižvelgdamas į teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimą aiškinančius Teismų tarybos nutarimus (2003-03-07 Nr. 84; 2003-06-06 Nr. 113; 2004-04-02 Nr. 207), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gruodžio 28 d. nutarimu Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisėsaugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“, kurie reglamentuoja teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus, tarnybinių atlyginimų priedų už ištarnautą laiką kintamus dydžius, ir nustatė tarnybinio atlyginimo (koeficiento) padidėjimą 1,75 karto.

Pagal Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 96 straipsnio 1 dalį, teisėjų darbo užmokestis (nuo 2008 m. lapkričio 15 d. teisėjų atlyginimas) nustatomas įstatymu. Teisėjų darbo užmokestis *iki 2008 m. lapkričio 14 d.* buvo reglamentuojamas Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų

⁶ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771 (įsigaliojo nuo 2008 m. lapkričio 15 d.).

darbo apmokėjimo įstatymu (toliau – Įstatymas), o nuo 2008 m. lapkričio 15 d. – Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymu.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2001 m. liepos 12 d. nutarimo konstatuojamosios II dalies 1 punkte nurodė, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gruodžio 28 d. nutarimu Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisėsaugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“ nustatytas teisinis reguliavimas nebegalioja nuo Įstatymo įsigaliojimo. Konstitucinis Teismas šiame nutarime konstatavo, kad Įstatymo nuostatos dėl teisėjų darbo užmokesčio mažinimo prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsniui, 109 straipsniui, 114 straipsnio 1 daliai ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintam teisinės valstybės principui, todėl teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimui netaikomos.

Nuo šio Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimo paskelbimo dienos minėtos Įstatymo nuostatos iki 2008 m. lapkričio 14 d. nebuvo nei pakeistos, nei pripažintos netekusiomis galios.

Audito metu nustatėme, kad Teismas nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčių skaičiavo iš šių sudėtinių dalių:

- 1) teisėjo pareiginės algos, atitinkamą pareiginės algos koeficientą, nustatytą Įstatymo priedėlyje, dauginant iš bazinio 490 Lt dydžio;
- 2) priedo už išstarnautus Lietuvos valstybei metus. Šio priedo dydis buvo apskaičiuotas vadovaujantis Įstatymu;
- 3) skirtumo tarp teisėjo darbo užmokesčio, nustatyto Įstatyme ir apskaičiuoto iš teisėjo pareiginės algos ir priedo už išstarnautus Lietuvos valstybei metus, ir iki tol (iki 2001-01-01) gauto teisėjo darbo užmokesčio, apskaičiuoto pagal tuo metu galiojusiuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose nustatytus teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus, tarnybinių atlyginimų priedų už išstarnautą laiką kintamus dydžius ir tarnybinio atlyginimo (koeficiento) padidėjimą 1,75 karto.

Apskaičiuojant šį skirtumą, teisėjo pareiginė alga, nustatyta Įstatyme, Teisme buvo apskaičiuota padauginant atitinkamą pareiginės algos koeficientą ne iš nustatyto 2008 metams bazinio 490 Lt dydžio, bet iš 430 Lt bazinio dydžio, kuris valstybės politikams, teisėjams ir valstybės pareigūnams buvo taikomas 2006 metais⁷.

---

⁷ 2006 m. liepos 19 d. Valstybės tarnybos įstatymo ir Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pakeitimo įstatymas Nr. X-789, trečio skirsnio baigiamosios nuostatos, 1 str. 1 d.

Toks teisėjų atlyginimų perskaičiavimas, pritaikant skirtingų laikotarpių dydžius, lėmė 2008 m. darbo užmokesčio teisėjams padidėjimą.

Teismų tarybos 2004 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 207 patvirtintoje Teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimo metodikoje nurodoma, kaip priėmus Konstitucinio Teismo 2001 m. liepos 12 d. nutarimą teisėjams turėtų būti apskaičiuojamas ir išmokamas atlyginimas, tačiau metodika buvo parengta 2004 metais, o tuo metu teisėjų pareiginė alga pagal Įstatymą buvo apskaičiuojama atitinkamą Įstatymo priedėlyje nustatytą pareiginės algos koeficientą dauginant iš Vyriausybės patvirtintos minimalios mėnesinės algos (430 Lt). Atkreiptinas dėmesys, kad metodikoje neaptarta, kaip turėtų būti apskaičiuojami teisėjų atlyginimai, jeigu padidėtų Vyriausybės patvirtinta minimali mėnesinė alga ar būtų patvirtintas naujas bazinis dydis.

Pažymėtina, kad Įstatymas, kuris iki 2008 m. lapkričio 14 d. reglamentavo teisėjų darbo apmokėjimo sąlygas, Konstituciniam Teismui 2001 m. liepos 12 d. nutarimu pripažinus atitinkamas jo nuostatas prieštaraujančiomis Konstitucijai, nebuvo pataisytas, todėl aiškiai nenustatė taisyklių, kuriomis remiantis turėjo būti skaičiuojamas teisėjų atlyginimas.

Lietuvos Respublikos Seimas, siekdamas sutvarkyti teisėjų darbo apmokėjimo reglamentavimą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimus⁸, 2008 m. lapkričio 6 d. priėmė Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pavadinimo, 1, 2, 3, 4, 5, 7 straipsnių ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymą, kuriais teisėjų darbo apmokėjimo nuostatos nuo 2008 m. lapkričio 15 d. buvo perkeltos į Teisėjų atlyginimų įstatymą.

Dėl to, kad iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymas nebuvo aiškiai reglamentuotas teisės aktais, negalėjome įvertinti:

- nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. Teismo teisėjų darbo užmokesčiui iš viso panaudotų 3 932,9 tūkst. Lt, socialinio draudimo įmokoms – 1 218,4 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų teisėtumo;
- ar teisėtai, pritaikant 430 Lt bazinį dydį, kuris valstybės politikams, teisėjams ir valstybės pareigūnams buvo taikomas 2006 metais, teisme buvo nustatytas ir teisėjams apskaičiuotas darbo užmokesčio skirtumas už laikotarpį nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d.

⁸ Įstatymų projektų reg. Nr. XP-3117-XP-3120 aiškinamasis raštas, http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=320851

1.2. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Kaip minėta, 2008 m. lapkričio 15 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, kuris nustatė teisėjų atlyginimų dydžius ir jų skaičiavimo tvarką. Pagal šį įstatymą bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų atlyginimas susideda iš pareiginės algos ir priedo už ištarnautus Lietuvos valstybei metus. Šiame įstatyme nustatyta, kad teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis, atliekant įstatymuose numatytas teisėjo funkcijas, Teisėjų tarybos nustatyta tvarka išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Reikšmingų klaidų, neatitikimų ir pažeidimų, apskaičiuojant ir išmokant teisėjų atlyginimą, nenustatyta. Vienkartinės priemokos teisėjams 2008 metais nebuvo skirtos. Atkreiptinas dėmesys, kad 338,0 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų Teismas iki 2008 m. gruodžio 31 d. grąžino į Valstybės biudžetą.

1.3. Dėl papildomų mokamų kasmetinių atostogų suteikimo teisėjams

Vadovaujantis Teismų įstatymo⁹ 98 straipsnio 2 dalimi, teisėjams iki 2008 m. rugpjūčio 31 d. už teisėjo funkcijų, nurodytų Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, atlikimą po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis galėjo būti kompensuojama suteikiant iki 14 kalendorinių dienų papildomų mokamų kasmetinių atostogų.

Teismo darbo laiko apskaitos žiniaraščių duomenimis, 2008 metais teisėjai viršvalandžių ir poilsio bei darbo dienomis nedirbo, todėl teisėjams nebuvo suteiktos papildomos mokamos kasmetinės atostogos.

2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 metams patvirtintos 87 valstybės tarnautojų pareigybės, 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos 82 valstybės tarnautojų pareigybės.

Teismas 2008 metais panaudojo 4 490,2 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui, iš jų: 215,7 tūkst. Lt priedams, 982,5 tūkst. Lt priemokoms, 96,6 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 1 391,0 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

⁹ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, 2002-01-24 Nr. IX-732 redakcija.

Asignavimai Teismo valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui 2008 metais buvo panaudoti įstatymų nustatyta tvarka.

2.1. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemokų

Valstybės tarnybos įstatyme¹⁰ nurodyta, kad valstybės tarnautojo darbo užmokestį sudaro pareiginė alga, priedai ir priemokos. Teisme dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygiai ir kategorijos atitinka Teisėjų tarybos¹¹ nutarimu patvirtintus valstybės tarnautojų pareigybių lygius ir kategorijas. Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu¹² valstybės tarnautojams gali būti mokami priedai už tarnybos Lietuvos valstybei stažą, už kvalifikacinę klasę arba kvalifikacinę kategoriją ir pareiginės algos dydžio vienkartinis priedas. Teisme 2008 metais valstybės tarnautojams pareiginės algos dydžio vienkartiniai priedai nebuvo skirti. Be to, minėtame įstatyme¹³ numatyta, kad valstybės tarnautojams gali būti mokamos priemokos už darbą poilsio ir švenčių dienomis ir nakties metu, už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis bei už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ar papildomų užduočių, atliekamų viršijant nustatytą darbo trukmę, atlikimą. 2008 metais valstybės tarnautojams skirtų priemokų suma neviršijo 60 procentų pareiginės algos¹⁴, o priemokų ir priedo už kvalifikacinę klasę suma neviršijo 70 procentų pareiginės algos¹⁵.

2.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo valstybės tarnautojams

Valstybės tarnybos įstatyme¹⁶ numatyta, kad valstybės tarnautojai gali būti skatinami vienkartinėmis pinigine išmoka Vyriausybės nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarimu¹⁷ patvirtino Vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašą (toliau – aprašas). 2008 metais Teismo valstybės tarnautojams vienkartinės pinigines išmokas buvo skirtos, laikantis patvirtinto aprašo, t. y. vienkartinės pinigines išmokas neviršijo 100 procentų nustatytos valstybės tarnautojo pareiginės algos, jos buvo paskirtos ne daugiau nei kartą per metus tuo pačiu pagrindu (aprašo 2 punkte numatytais atvejais).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. gruodžio 15 d. posėdžio protokolu pritarė nuostatai, kad 2008 metais vienkartinės pinigines išmokas valstybės tarnautojams iš valstybės ir

¹⁰ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 23 str. 1 d.

¹¹ Teisėjų tarybos 2008-06-30 nutarimas Nr. 13P-114-(7.1.2) „Dėl teismuose dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygių ir kategorijų“.

¹² Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 25 str. 1 d. 1, 2, 5 p.

¹³ Ten pat, 26 str. 1 d. 1, 2 ir 3 p.

¹⁴ Ten pat, 26 str. 3 d.

¹⁵ Ten pat, 23 str. 2 d.

¹⁶ Ten pat, 27 str. 2 d. 3 p.

¹⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-07-19 nutarimas Nr. 1167 „Dėl vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

savivaldybių institucijos ar įstaigos sutaupytų darbo užmokesčio lėšų nebūtų mokamos. Atkreiptinas dėmesys, kad tokia nuostata nebuvo įforminta kaip Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, kuris įstatymų nustatyta tvarka skelbiamas leidinyje „Valstybės žinios“. Pažymėtina, kad Teismo valstybės tarnautojams vienkartinės pinigines išmokos po 2008 m. gruodžio 15 d. nebuvo skirtos.

3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. buvo patvirtintos 42 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybės. 2008 m. gruodžio 31 d. Teisme pagal darbo sutartis dirbo 37 darbuotojai.

Teismas 2008 metais panaudojo 1 053,8 tūkst. Lt asignavimų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui, iš jų: 285,1 tūkst. Lt priemokoms, 46,9 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 326,5 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

3.1. Dėl tarnybinių koeficientų nustatymo, priedų ir priemokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Teismo darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, tarnybinių atlyginimų koeficientai nustatyti, laikantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁸ patvirtintų tarnybinių atlyginimų koeficientų. 2008 metais Teismo darbuotojams buvo skirtos priemokos už laikinai nesančių darbuotojų funkcijų (pareigų) atlikimą arba papildomų darbų vykdymą. Šių priedų ir priemokų reglamentavimas numatytas minėto nutarimo 5.2 punkte. Pažymėtina, kad 2008 metais Teismo darbuotojams skirta priemokų suma neviršijo darbuotojui nustatyto tarnybinio atlyginimo dydžio, priemokos darbuotojams paskirtos ne ilgesniam laikotarpiui kaip iki kalendorinių metų pabaigos.

3.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime¹⁹ numatyti atvejai, kada galima mokėti vienkartinės pinigines išmokas, skirtas darbuotojams skatinti. 2008 metais Teismo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, vienkartinės pinigines išmokos buvo skirtos, laikantis minėto

¹⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

¹⁹ Ten pat, 5.4 p.

Vyriausybės nutarimo nuostatų, t. y. vienkartinės piniginės išmokos neviršijo 100 procentų tarnybinio atlyginimo, jos buvo paskirtos ne daugiau nei kartą per metus tuo pačiu pagrindu (minėto Vyriausybės nutarimo 5.4 punkte numatytais atvejais). Pažymėtina, kad teisme vienkartinės piniginės išmokos po 2008 m. gruodžio 15 d. nebuvo skirtos.

4. Dėl darbo užmokesčio fondo panaudojimo

Audito metu nustatėme, kad 2008 m. buvo apskaičiuota ir iš darbo užmokesčiui patvirtintų asignavimų išmokėta 207,6 tūkst. Lt socialinių išmokų (pašalpų), iš jų: ligos pašalpų – 12,4 tūkst. Lt, pašalpų esant sunkiai materialinei būklei, mirties ir kitais atvejais – 67,6 tūkst. Lt, išeitinių pašalpų – 127,6 tūkst. Lt. Teismo pirmininko 2008 m. sausio 31 d. patvirtintoje 2008 m. programos (kodas 01.01) sąmatoje socialinėms išmokoms (pašalpoms) (išlaidų ekonominės klasifikacijos kodas 2.7.) asignavimų nebuvo planuota. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu²⁰ patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, išeitinės išmokos, socialinio draudimo išmokos ligos atveju, pašalpos esant sunkiai materialinei būklei, mirties ir kitais atvejais apmokamos iš darbdavių socialinei paramai skirtų asignavimų ir apskaitomos socialinio draudimo išmokų, socialinės paramos, darbdavių socialinės paramos išlaidų straipsniuose (ekonominės klasifikacijos kodai 2.7.1. – 2.7.3).

Teisme nebuvo vadovujamasi Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu²¹ patvirtinta Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, nes darbuotojams skirtos 207,6 tūkst. Lt socialinės išmokos (pašalpos) sumokėtos ne pagal darbdavių socialinių išmokų straipsnį, o iš darbo užmokesčiui patvirtintų asignavimų.

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą²² valstybės biudžeto asignavimų valdytojai teismuose yra teismo pirmininkai arba jų įgalioti teismo kancleriai. Asignavimų valdytojas yra atsakingas už jam paskirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą pagal tikslinę paskirtį, už buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą bei pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, o pagal Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės²³ įstaigos vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių

²⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-09-29 įsakymas Nr. 1K-280.

²¹ Ten pat.

²² Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas 4 str. 1 d., 5 str. 1 d. 1 p. ir 7 str. 1 ir 3 p.

²³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymu Nr. 1K-170 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės, 20 p.

įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka bei tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę ir išankstinę finansų kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

5. Rekomendacija

Lietuvos Aukščiausiajam Teismui rekomenduojame imtis priemonių užtikrinant, kad išlaidos socialinėms išmokoms (pašalpoms) būtų planuojamos ir naudojamos vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija.

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė

3-iojo audito departamento
Vilniaus skyriaus vedėja

Aurelija Brukštutė

3-iojo audito departamento
vyriausioji valstybinė auditorė

Birutė Borkauskienė